

**UCHWAŁA NR LVIII/492/2023
RADY GMINY KLESZCZEWO**

z dnia 25 października 2023 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kleszczewo na lata 2023-2028”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 08 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 40 z późn. zm.) oraz art. 16b i art. 17 ust1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.) Rada Gminy Kleszczewo uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kleszczewo na lata 2023 - 2028” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kleszczewo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Marek Maciejewski

Załącznik
do Uchwały Nr LVIII/492/2023
Rady Gminy Kleszczewo
z dnia 25.10.2023 r.

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY KLESZCZEWO
NA LATA 2023-2028

Kleszczewo, 2023 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	3
I. Podstawy prawne opracowania Strategii.....	6
1. Główne ramy prawne	6
2. Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla.....	7
II. Proces uspołeczniania, słownik pojęć oraz uczestnicy	15
1. Proces uspołeczniania	15
2. Słownik pojęć.....	15
III. Wizja, misja oraz cel strategiczny	16
IV. Charakterystyka środowiska społecznego.....	17
Informacje ogólne	17
Struktura ludności	18
Szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe	18
Pomoc społeczna	19
Bezrobocie.....	19
V. Diagnoza Problemów Społecznych.....	21
1. Badania.....	21
2. Wnioski i rekomendacje.....	21
3. Ocena zdolności realizacji usług społecznych	29
VI. Analiza SWOT oraz dane prospektywne	32
1. Analiza SWOT	32
2. Dane prospektywne (określenie podstaw wizji Strategii).....	38
Pomoc społeczna	38
Profilaktyka rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.....	39
Edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej.....	39
VII. Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja.....	40
1. Cele główne strategii.....	40
2. Cele operacyjne i ich realizacja.....	41
VIII. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią.....	49
IX. System zarządzania i aktualizacji strategii.....	51

Podmioty zarządzające realizacją strategii.....	51
Ramy finansowe Strategii	51
Instrumenty realizacji strategii	52
Monitoring i ocena wdrażania strategii	53
Aktualizacja strategii.....	54

WSTĘP

*„Od problemów nie należy uciekać,
tylko je rozwiązywać.”*

(P.Ch. Cast)

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, każda gmina w Polsce ma obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podstawową intencją tworzenia takiej strategii jest wskazanie działań o charakterze planistycznym, których głównym celem jest dążenie do integracji osób (mieszkańców) i rodzin zamieszkujących daną gminę. Wskazana integracja ma w tym kontekście szerokie – społeczne znaczenie, które należy definiować jako dążenie do zespolenia i zharmonizowania mieszkańców danej społeczności lokalnej, poprzez intensyfikację ich kontaktów. Szczególną uwagę w procesie konsolidacji społecznej zwraca się na osoby, które chcą zmieniać siebie oraz swoje otoczenie, jak również osoby dotknięte różnego rodzaju dysfunkcjami.

Warto, w ślad za Diagnozą Problemów Społecznych, powtórzyć definicję pojęcia „problem społeczny” – w ujęciu R. Marisa jest to: *„ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludności, przez silne grupy, bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz które mogą być rozwiązane czy też którym można jakoś zaradzić”*¹. Z kolei, według K. Frysztackiego, warunkiem determinującym zaistnienie problemu społecznego jest stan świadomości. Pojawiające się i narastające poczucie niepokoju, zagrożenia, sprzeciwu to mechanizm identyfikowania problemów oraz nadawania im społecznego charakteru². W świetle tych definicji muszą pojawić się cztery istotne elementy, aby można było mówić o problemie społecznym:

- problem społeczny jest zjawiskiem niepożądanym,
- wywołuje krytykę znacznej liczby ludzi,
- jest zjawiskiem możliwym do przezwyciężenia,

---

¹ K. Frysztacki, Socjologia problemów społecznych, Warszawa 2009, s. 20.

² K. Frysztacki, Problemy społeczne [w:] Encyklopedia socjologii, tom III, Warszawa 2000, s. 205.

- można go przewyciężyć przez zbiorowe działanie.

Realizacja celu jaki wynika z konieczności stworzenia strategii gmina może realizować przy wykorzystaniu posiadanej infrastruktury, poprzez jej rozbudowę, bądź wykorzystanie infrastruktury należącej do innych podmiotów w drodze porozumień. Szczególne znaczenie ma także współpraca z podmiotami niepublicznymi, w tym organizacjami pozarządowymi.

W rozwiązywaniu problemów społecznych najbardziej efektywna w perspektywie ostatnich lat jest nauka niezbędnych umiejętności do radzenia sobie z problemami. To właśnie ta metoda będzie podstawą realizacji celów strategicznych. U wielu osób, zwłaszcza w okresie transformacji ustrojowej i gospodarczej następuje spiętrzenie problemów prowadzące do apatii, wycofania się, alienacji. W konsekwencji, bardzo często pożądane staje się stworzenie profesjonalnego systemu edukacji i aktywizacji obywatelskiej ze szczególnym uwzględnieniem udziału społeczeństwa w spotkaniach integracyjno–kulturalnych. Kolejnym obszarem projektowania działań rozwiązujących problemy społeczne jest pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. Część osób, mimo pomocy w wyżej wymienionych obszarach, dalej ma problemy. Przyczyną takiego stanu są najczęściej problemy związane z nadużywaniem środków psychoaktywnych (alkohol bądź narkotyki).

Wobec powyższego, uznać należy iż w polskich realiach, problemami społecznymi, jakie najczęściej i najsilniej dają o sobie znać są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Problemy te wymagają różnego rodzaju działań oraz indywidualnego podejścia. Nie sposób jednak nie dostrzec, że część z nich może się wzajemnie przenikać i łączyć (i w rzeczywistości tak niestety jest). Priorytetem jest oczywiście przeciwdziałanie tego rodzaju zagrożeniom, ale także podejmowanie działań prowadzących do ograniczania tych problemów w miejscach gdzie one już występują. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w środowisku lokalnym powinna zatem zajmować się działaniem w obszarach:

- edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej
- pomoc społeczna, przeciwdziałanie przemocy domowej, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Osoba lub rodzina „z problemami”, której udzielono pomocy w tych obszarach, będzie bardziej zmotywowana do aktywności w życiu społecznym z adekwatnym poczuciem wartości, mająca świadomość współodpowiedzialności za rozwiązywanie problemów, które spotkała.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W ogólnym rozumieniu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej. Istotą strategii jest zatem dochodzenie do porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe. Jest to formuła kształtowania strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości.

Reasumując, można stwierdzić, że strategia stanowi instrument umożliwiający podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii. Trzeba jednak zaznaczyć, że strategia jest dokumentem „żywym” co wynika ze zmienności oraz stopnia nasilenia poszczególnych problemów społecznych.

I. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII

1. Główne ramy prawne

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17. ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.). Ustawa o pomocy społecznej określa:

1. zadania w zakresie pomocy społecznej,
2. rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich przydzielania,
3. organizacje pomocy społecznej,
4. zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 165 ze zm.);
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 390 ze zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 ze zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 172);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 735, ze zm.);

- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2241);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 100, ze zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2123);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 571).
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 810);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r., poz. 1329 ze zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r., poz. 581 ze zm.);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2021 r., poz. 2021 ze zm.).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

2. Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

Niniejsza Strategia jest głównym narzędziem realizacji polityki społecznej i socjalnej, oraz dokumentem wdrażającym politykę lokalną, a w wyniku tego dokumentem wypełniającym politykę regionalną i krajową. Poniżej ukazano sprzężenie niniejszego dokumentu z wybranymi dokumentami strategicznymi wyższego szczebla, włączając te, które wydaje Unia Europejska.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 jest dokumentem ukazującym główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania państwa. Najistotniejszym zadaniem Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju jest poprawa jakości życia obywateli. W zgodzie z wykonaną diagnozą przygotowaną na potrzeby sporządzenia Długookresowej Strategii, rozwój Polski winien odbywać się w trzech strategicznych obszarach w sposób równoczesny, które to obszary zostały podzielone na osiem części:

w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

1. Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna;
2. Polska Cyfrowa;
3. Kapitał ludzki;
4. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko w obszarze równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski;
5. Rozwój regionalny;
6. Transport;

w obszarze efektywności i sprawności państwa:

7. Kapitał społeczny;
8. Sprawne państwo.

Narodowy Program Zdrowia 2021-2025

Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 (dalej jako: NPZ), jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu. Przy realizacji NPZ niezbędne jest uwzględnienie wpływu skutków zdrowotnych wywołanych przez epidemię COVID-19 na zdrowie populacji. Choroba ta przyczyniła się do największego kryzysu zdrowotnego w Rzeczypospolitej Polskiej po zakończeniu II wojny światowej. Z uwagi na jej specyfikę (niezależnie od konieczności nieustannego jej przeciwdziałania i zwalczania skutków) niezbędne jest zintensyfikowanie działań mających na celu promowanie zdrowia, ograniczanie narażenia na czynniki ryzyka

chorób cywilizacyjnych. Epidemia COVID-19, nakładając się na epidemię przewlekłych chorób niezakaźnych, powoduje efekt negatywnej synergii. Tym bardziej istotna jest konieczność podjęcia kompleksowych, a także zgodnych z aktualną wiedzą naukową, interwencji w obszarze zdrowia publicznego, wszelkimi dostępnymi narzędziami.

Cele operacyjne NPZ obejmują:

1. Profilaktykę nadwagi i otyłości.
2. Profilaktykę uzależnień.
3. Promocję zdrowia psychicznego.
4. Zdrowie środowiskowe i choroby zakaźne.
5. Wyzwania demograficzne.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Głównym powodem opracowania, a następnie wdrożenia Narodowej Strategii Integracji Społecznej (dalej jako: NSIS) było przystąpienie Polski do realizacji drugiego z zadania Strategii Lizbońskiej UE, stawiającego na unowocześnienie europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz pokonywanie izolacji społecznej. Analizując zmiany, jakie zaszły w wyniku transformacji ustrojowej niezwykle istotne działanie strategiczne państwa powinno stanowić tworzenie warunków kształtowania kapitału społecznego. Rozwój kapitału społecznego, w tym umiejętności do kooperacji oraz rozwiązywania problemów społecznych obliguje do wzrostu zaangażowania obywateli, a także wymaga takiej polityki państwa, która będzie spójna. Marginalizowanie społeczne wynika przede wszystkim z niekorzystnych warunków ekonomicznych, dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność, choroby, uzależnienia. Realizowanie koncepcji Narodowej Strategii będzie możliwe dzięki wdrożeniu strategii i programów w kwestii integracji społecznej na poziomie lokalnym, zatem przyjęcie Strategii umożliwi realizację założeń zawartych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030

Cel główny Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 stanowi wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków, który odnosi się do zagadnień jednego z obszarów

wpływających na osiągnięcie celów SOR: Kapitał ludzki i społeczny. Jest on również powiązany z realizacją działań wskazanych w poszczególnych obszarach dla wszystkich trzech celów szczegółowych Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Cel główny doprecyzowują trzy cele szczegółowe:

- 1) Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne;
- 2) Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich;
- 3) Cel szczegółowy 3: Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia solidarności społecznej

Działania przewidziane w KPRES ujęto w czterech obszarach tematycznych.

- Solidarna wspólnota lokalna. Obszar ten dotyczy współpracy podmiotów ekonomii społecznej z administracją publiczną, a w szczególności samorządową. Przewidziane w nim działania pozwolą zmienić zasady współpracy między samorządem a podmiotami ekonomii społecznej tak, aby mieszkańcy wspólnot samorządowych mieli dostęp do lepiej zaplanowanych i dopasowanych do indywidualnych potrzeb usług społecznych, świadczonych w szczególności przez podmioty działające lokalnie.
- Solidarny rynek pracy. W tym obszarze zebrane zostały działania dotyczące reintegracji społecznej i zawodowej realizowanej przez różne podmioty ekonomii społecznej (np.: CIS, KIS, WTZ, ZAZ przedsiębiorstwa społeczne). Określone zostały również warunki niezbędne do uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego oraz najważniejsze instrumenty wsparcia zatrudnienia w tych podmiotach. Wszystkie te działania przyczynią się do zwiększenia szans na pracę i pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym dla osób w szczególnej sytuacji życiowej (np. bezrobotnych, niepełnosprawnych, ubogich).
- Konkurencyjna przedsiębiorczość społeczna. Obszar ten obejmuje działania, dzięki którym podmioty ekonomii społecznej będą mogły efektywniej konkurować z innymi przedsiębiorcami i wzmacniać swoją samodzielność. Dzięki temu bardziej stabilne będą miejsca pracy tworzone w tych podmiotach. W KPRES przewidziano m.in. dedykowane dla podmiotów ekonomii społecznej wsparcie doradcze, pożyczki, a także działania wspierające powstawanie sieci i partnerstw.

- Solidarne społeczeństwo. W tym obszarze znalazły się działania edukacyjne i promujące ekonomię społeczną. Będą one skierowane w szczególności do osób młodych. Ponadto przewidziano także upowszechnianie wiedzy o ekonomii społecznej wśród przedstawicieli władz publicznych.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030

Głównym celem przyjętej polityki publicznej w perspektywie do roku 2030 jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Określone w dokumencie priorytety i działania koncentrują się na obszarach:

- przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży,
- przeciwdziałania bezdomności,
- rozwijania usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- wspierania osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej,
- wspierania integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Celem głównym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (dalej jako: KSRR) jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co stworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Dookreśla on zatem II cel szczegółowy SOR – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;

Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;

Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 (część szczegółowa)

Zintegrowana Strategia Umiejętności (dalej jako: ZSU) została opracowana z uwzględnieniem: wymogów wynikających z Umowy Partnerstwa, rekomendacji raportu „Strategia Umiejętności OECD: Polska” oraz założeń Nowego Europejskiego Programu na rzecz Umiejętności.

Obszary oddziaływania w ramach ZSU 2030 (część szczegółowa):

1. Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i osób dorosłych.
2. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry zarządzające.
3. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące.
4. Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną.
5. Rozwijanie i wykorzystanie umiejętności w miejscu pracy.
6. Doradztwo zawodowe.
7. Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną.
8. Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności.

Każdy z obszarów oddziaływania zawiera tematy i kierunki działań, a także katalog podmiotów, które będą zaangażowane w realizację strategii. ZSU stanowi ramy strategiczne polityki na rzecz rozwoju umiejętności niezbędnych do wzmocnienia kapitału społecznego, włączenia społecznego, wzrostu gospodarczego i osiągnięcia wysokiej jakości życia.

Narodowy Program Mieszkaniowy

Narodowy Program Mieszkaniowy to dokument strategiczno-programowy, który wyznacza główne kierunki realizacji polityki mieszkaniowej państwa w perspektywie do 2030 r. Program określa priorytety polityki mieszkaniowej państwa oraz podstawowe narzędzia służące rozwiązywaniu problemów mieszkaniowych w Polsce. Nie koncentruje się przy tym wyłącznie na zachętach w postaci publicznego finansowania inicjatyw promieszkaniowych. Z uwagi na różnorodne wyzwania stojące przed władzami publicznymi i innymi podmiotami

działającymi na rzecz rozwoju zasobów mieszkaniowych, Program przewiduje rozwiązania umożliwiające angażowanie w cel poprawy dostępności mieszkań i warunków zamieszkiwania potencjału całego rynku mieszkaniowego, zarówno inwestorów publicznych jak i prywatnych.

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku

W dniu 27 stycznia 2020 r. Radni Województwa Wielkopolskiego przyjęli uchwałą nr XVI/287/20 Strategię Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku. W Strategii wskazuje się na nowy model rozwoju regionalnego, zwany modelem funkcjonalnym. Ma on przyczynić się do zrównoważonego rozwoju naszego województwa i opowiadać na zidentyfikowane wyzwania, które stoją przed Wielkopolską w najbliższym czasie. Został on tak zaprojektowany, aby zapewnić rozwój naszego województwa jako społecznie, gospodarczo i terytorialnie zrównoważony oraz, dzięki któremu efektywnie będą rozwijane oraz wykorzystywane miejscowe zasoby i potencjały wszystkich obszarów województwa.

Zgodnie z zamysłem opracowanie przyjęło bardziej operacyjną formę. Dzięki czemu już na poziomie dokumentu strategicznego wskazuje się na kluczowe działania prorozwojowe istotne dla poprawy jakości życia Wielkopolan.

W Strategii mocno akcentuje się aspekt współpracy. Była ona podjęta już na etapie przygotowania dokumentu i będzie kontynuowana na etapie jej wdrażania i monitorowania. Jak pokazuje doświadczenie, wielowymiarowa współpraca aktywizuje, inspiruje i wspiera w osiąganiu celów, przyczynia się do tworzenia dobrej jakości dokumentów i projektów.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku

Strategia Polityki Społecznej jest, w ocenie władz samorządowych, mapą priorytetów i drogowskazem kierunków działań, które będą podejmowane w ciągu najbliższej dekady przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego oraz kilka tysięcy instytucji publicznych i społecznych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej w Regionie.

W projektowaniu założeń i działań strategicznych punktem wyjścia byli mieszkańcy Wielkopolski, ich sytuacja życiowa i problemy, z którymi aktualnie się mierzą. Trudności te mogą mieć charakter przejściowych kryzysów lub sytuacji, w których pewne trwałe dyspozycje nie mają charakteru przemijającego i determinują całe życie danej osoby. Niezależnie od tego,

zaplanowane działania uwzględniają wiele wariantów wsparcia, adresowanych zarówno dla Wielkopolan, jak i instytucji działających na ich rzecz.

We wstępie do Strategii Polityki Społecznej wskazano, iż najważniejsze cele (kierunki działań) obejmują następujące założenia:

- Wielkopole, w tym przede wszystkim Ci, którzy w szczególny sposób potrzebują wsparcia: osoby starsze i ich opiekunowie, osoby z niepełnosprawnością i ich opiekunowie, rodziny i dzieci doświadczające trudności, osoby dotknięte kryzysem, migranci i pracownicy zawodów pomocowych, mieli dostęp do zindywidualizowanej pomocy, tworzonej na miarę ich potrzeb.
- Wielkopolskie instytucje udzielające wsparcia mieszkańcom Wielkopolski mogły jeszcze lepiej odpowiadać na ich potrzeby, miały najlepsze warunki działania – wiedzę, środki finansowe oraz pracowników, którzy są usatysfakcjonowani warunkami swojej pracy.
- Regionalny system polityki społecznej był skuteczniej skoordynowany i działał w oparciu o różnorodne podmioty, usługi, w optymalnych warunkach do współpracy, wymiany doświadczeń i kompleksowego wspierania Wielkopolan.

II.PROCES USPOŁECZNIANIA, SŁOWNIK POJĘĆ ORAZ UCZESTNICZY

1. Proces uspołeczniania

Uspołecznienie procesu planowania strategicznego jest wymogiem Unii Europejskiej i wiąże się w praktyce z zastosowaniem w procesie planowania co najmniej dwóch z czterech niżej podanych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- **programowanie** – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów,
- **subsidiarność** – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu,
- **partnerstwo** – statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej.
- **koncentracja** – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

W niniejszej Strategii zostały uwzględnione wszystkie 4 zasady.

2. Słownik pojęć

- WIZJA - dokąd zmierzamy, kim chcemy się stać, w imię jakich wartości działamy,
- MISJA – sens naszego istnienia i działania,
- PRIORYTETY – najważniejsze cele, pierwszoplanowa sprawa (zgodnie z nomenklaturą NSRR),
- CELE (KIERUNKI STRATEGICZNE) – opisują pożądane zmiany struktury powiązań i jakości w podsystemach rozwoju,
- ZADANIA – upodmiotowiony harmonogram działań (programów, czasów).

III. WIZJA, MISJA ORAZ CEL STRATEGICZNY

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu Gminy Kleszczewo, jaki jednostka (samorządu) oraz jej mieszkańcy (uczestnicy procesu planowania), chcieliby osiągnąć za kilka lat. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmiemy działania strategiczne.

Wobec powyższego, mając na względzie przeprowadzoną Diagnozę Problemów Społecznych, a także kontynuując dotychczasowe działania (na podstawie wcześniejszej Strategii), w niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kleszczewo, wizja została sformułowana w następujący sposób:

Gmina Kleszczewo jako miejsce przyjazne i otwarte dla mieszkańców, które:

- zapewnia profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązuje problemy socjalne oraz bytowe mieszkańców, wspiera osoby potrzebujące pomocy;
- prowadzi aktywną i efektywną politykę prozdrowotną;
- gwarantuje nowoczesną edukację, niezależną od wieku czy niepełnosprawności;
- umożliwia i sprzyja integracji społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Misję Gminy Kleszczewo, wobec przedstawionej wizji, a także dotychczas prowadzonych działań, należy przedstawić następująco:

***„Kleszczewo – gmina zapewniająca pomoc, wsparcie
oraz bezpieczeństwo swoim mieszkańcom”.***

Celem strategicznym, a zarazem podstawowym (wyjściowym) jest opracowanie harmonijnego planu działania, spójnego z przedstawioną wizją, uwzględniającego szczegółowy podział na priorytetowe obszary.

IV.CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA SPOŁECZNEGO

INFORMACJE OGÓLNE

Gmina Kleszczewo³ ma 9 950 mieszkańców, z czego 50,7% stanowią kobiety, a 49,3% mężczyźni. W latach 2002-2022 liczba mieszkańców wzrosła o 124,6%. Średni wiek mieszkańców wynosi 34,2 lat i jest znacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa wielkopolskiego oraz znacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Mieszkańcy gminy Kleszczewo zawarli w 2021 roku 54 małżeństw, co odpowiada 5,1 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski.

Gmina Kleszczewo ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 98. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 9,23 na 1000 mieszkańców gminy Kleszczewo. W 2021 roku urodziło się 161 dzieci, w tym 46,0% dziewczynek i 54,0% chłopców.

W 2021 roku zarejestrowano 485 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 93 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Kleszczewo 392.

61,7% mieszkańców gminy Kleszczewo jest w wieku produkcyjnym, 27,4% w wieku przedprodukcyjnym, a 10,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Gmina Kleszczewo ma powierzchnię 74,8 km², z czego 90% stanowią użytki rolne, a 2% – lasy. W Gminie zarejestrowano 1331 podmiotów gospodarczych, z czego 1165 stanowią osoby fizyczne wykonujące działalność gospodarczą. Przeważają branże: handel i naprawy oraz budowlana.

Gmina Kleszczewo dysponuje 9 mieszkaniami komunalnymi.

---

³ Dane w podrozdziale „Informacje ogólne” ze strony www.polskawliczbach.pl

STRUKTURA LUDNOŚCI

GRUPA WIEKOWA	GMINA		
	OGÓLEM	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
2021 rok			
Wiek przedprodukcyjny (0 - 18 lat)	2598	1281	1317
Wiek produkcyjny (19 – 60/65)	5795	2845	2945
Wiek poprodukcyjny (powyżej 61/66)	1043	698	345
2022 rok			
Wiek przedprodukcyjny (0 - 18 lat)	2692	1330	1362
Wiek produkcyjny (19 – 60/65)	6009	2961	3048
Wiek poprodukcyjny (powyżej 61/66)	1111	726	385

SZKOLNICTWO PODSTAWOWE I PONADPODSTAWOWE

Struktura placówek oświatowych w Gminie Kleszczewo .

Liczba placówek	2021/2022	2022/2023
Placówki wychowania przedszkolnego	6	6
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	624	702
Szkoły podstawowe	4	4
Uczniowie szkół podstawowych	1177	1298

POMOC SPOŁECZNA

Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	2020 ROK	2021 ROK
LICZBA ŚWIADCZENIOBIORCÓW OTRZYMUJĄCYCH POMOC NA PODSTAWIE WYDANYCH DECYZJI	187	200
W TYM ZADANIA WŁASNE	187	200
W TYM ZADANIA ZLECONE	3	2
LICZBA RODZIN	236	263
LICZBA OSÓB W RODZINACH	438	556

Głównym podmiotem realizującym zadania z zakresu pomocy społecznej jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Kleszczewie (dalej jako: OPS). Szczegółowe przedstawienie danych dotyczących ilości osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej znajduje się w tabeli poniżej (nast. strona).

Poza OPS, na terenie Gminy funkcjonują:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

BEZROBOCIE

	2021 ROK		2022 ROK	
	OGÓLEM	KOBIETY	OGÓLEM	KOBIETY
BEZROBOTNI	64	42	43	25
Z PRAWEM DO ZASILKU	10	-	13	<i>bd</i>
ZAMIESZKALI NA WSI	10	-	13	<i>bd</i>

Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
	2021rok		2022 rok	
UBÓSTWO	57	123	53	104
SIEROCTWO	0	0	0	0
OCHRONA MACIERZYŃSTWA	15	71	12	57
BEZDOMNOŚĆ	4	4	4	4
NIEPELNOSPRAWNOŚĆ	65	134	60	130
BEZRADNOŚĆ	40	146	31	119
DLUGOTRWALA CHOROBA	66	122	63	109
ALKOHOLIZM	12	28	13	20
NARKOMANIA	0	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	4	7	3	4

V. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. Badania

W Gminie Kleszczewo, 2023 r. przeprowadzona została Diagnoza Problemów Społecznych. Zróżnicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk. Główny cel badań stanowiło zdiagnozowanie skali problemów społecznych w Gminie Kleszczewo oraz postaw mieszkańców względem: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego oraz zjawiska przemocy, uzależnień behawioralnych innych problemów społecznych.

W badaniu łącznie wzięło udział 151 osób (109 dorosłych mieszkańców, 34 uczniów oraz 8 przedstawicieli instytucji pomocowych).

Z uwagi na obszerny charakter dokumentu Diagnozy, na potrzeby niniejszej Strategii, w kolejnej części niniejszego Rozdziału zaprezentowane zostały wnioski i rekomendacje, jakie zawarte zostały we wskazanej Diagnozie

2. Wnioski i rekomendacje

Problem uzależnień od alkoholu

Problem uzależnień alkoholowych wśród ankietowanych mieszkańców nie przybiera dużych rozmiarów. Z deklaracji ankietowanych wynika, iż po alkohol sięga 80,73% osób, jednak większość z nich pije kilka razy w roku (23,85%). Z problemem uzależnień od alkoholu mogą zmagać się osoby, które sięgają po niego kilka razy w tygodniu (11,93%) oraz codziennie (1,83%). Dodatkowo abstynencję najczęściej deklarowali respondenci z wykształceniem wyższym (57,14%) oraz zawodowym i średnim lub pomaturalnym (po 19,05%). Na podstawie analizy korelacyjnej można wysunąć wniosek, iż wykształcenie ma niewielki wpływ na częstotliwość sięgania po alkohol. Największą grupą osób nie pijących alkoholu tworzą osoby zamężne/zonate (66,67%) oraz osoby o statusie panna/kawaler (28,57%).

Dane pokazują, iż ankietowani najczęściej sięgają po alkohole niskoprocentowe, tj. piwo lub cydr (47,73%) oraz wino (50,00%). Rzadziej wybierają alkohol wysokoprocentowy. Alkohol spożywają głównie w domu (70,45%) oraz podczas spotkań organizowanych przez znajomych (59,09%). Do sięgania po alkohol w samotności przyznało się 53,41% ankietowanych, wśród

nich 2,27% osób robi to zawsze lub praktycznie zawsze. Warto zwrócić uwagę na fakt, iż 5,68% badanych wykonywało swoje obowiązki znajdując się pod wpływem alkoholu (odpowieź "rzadko" - 1 kobieta oraz 4 mężczyzn). Ankietowani zasugerowali także obecność problemu kobiet w ciąży spożywających alkohol – 3,67% osób spotkało się z tym zjawiskiem. Wskazywano także, iż w gminie może występować problem pijanych kierowców, 24,77% ankietowanych przyznało, że spotkali się z tym zjawiskiem, w tym 10,09% osób widuje je czasami, a 14,68% rzadko.

Do spożywania kiedykolwiek alkoholu przyznało się 4 uczniów oraz 4 uczennice. Niepokojący jest fakt, iż uczniowie swój pierwszy kontakt z alkoholem mają w bardzo wczesnym wieku. Młodzież deklaruje, iż po raz pierwszy pili alkohol w przedziale wiekowym 8-10 lat. Badani uczniowie, którzy sięgają po alkohol, przeważnie wybierają wódkę (2 osoby), piwo/cydr, wino/szampan, nalewki/likieri, whisky/gin/drinki z mocnym alkoholem lub inne mocne alkohole oraz alkohol domowej roboty (po 1 osobie), zaś alkohol spożywają głównie w czasie uroczystości rodzinnej (2 osoby). Dodatkowo, uczniowie w większości (6 osób) przyznają, że spożywali jednokrotnie alkohol oraz większość z nich nie czuje wpływu alkoholu ponieważ piją małe dawki.

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych w gminie nie przybiera dużych rozmiarów. Wśród badanych 7,34% osób zażywało kiedykolwiek te substancje, a wśród nich 1,83% zażywało je tylko raz (2 kobiety), a 5,50% kilka razy w roku (2 kobiety, 4 mężczyzn). Można wysunąć wnioski, iż problem uzależnień od narkotyków lub dopalaczy przybiera większą skalę wśród mężczyzn. Dodatkowo, więcej mężczyzn niż kobiet uważa, że należy zalegalizować marihuanę (44,23% - mężczyźni, 29,82%). Następnie według 67,04% osób o wykształceniu wyższym, zażywanie środków psychoaktywnych (narkotyków/dopalaczy) jest szkodliwe dla zdrowia. Jednak, dla 66,67% mieszkańców z wykształceniem średnim lub pomaturalnym te środki raczej nie są szkodliwe dla zdrowia człowieka.

Przyglądając się skali problemu narkotykowego wśród młodzieży z Gminy Kleszczewo, można zauważyć, iż skala tego zjawiska nie jest powszechna. Jedynie dwóch młodych mieszkańców zażywa narkotyki lub dopalacze (1 chłopiec i 1 dziewczynka). Większość ankietowanej młodzieży nie ma wiedzy na temat dostępności narkotyków i dopalaczy w gminie (76,47%).

Dodatkowo większość (91,18%) uczniów sądzi, że zażywanie narkotyków jest zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia.

Problem przemocy

19,27% ankietowanych zna kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w domu. Dodatkowo 12,84% ankietowanych uważa, że istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy, a 9,17% ankietowanych uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą. Przemocy doświadczyło 43,57% kobiet oraz 56,34% mężczyzn. Natomiast w ostatnich 30 dniach z zachowaniami przemocowymi spotkało się 3,67% osób tj. 4 mężczyzn. Większość osób doznała przemocy psychicznej (73,68%), a przemocy fizycznej doświadczyło 31,58% mieszkańców. Pozostali mieszkańcy doświadczyli również: przemocy seksualnej oraz ekonomicznej (po 5,26%) oraz mobbingu (2,63%). Osobami stosującymi przemoc wobec ankietowanych, były głównie obce osoby (36,84%), znajomy/przyjaciół oraz mąż/zona (po 21,05%), ojciec/opiekun (15,79%), czy też pracodawca (36,84%). Jeśli chodzi o stosowanie przemocy to robiło to 3,67% ankietowanych. Stosowali oni głównie przemoc psychiczną (75,00%), rzadziej przemoc fizyczną (50,00%). Respondenci stosowali przemoc głównie wobec partnera/partnerki oraz dziecka/dzieci (po 50,00%).

Jak wynika ze zgromadzonego materiału badawczego, uczniowie potrafią prawidłowo wskazać zachowania przemocowe oraz rozróżniają poszczególne typy przemocy. 42,86% chłopców i 57,14% dziewczynek przyznaje, iż doświadczyło zachowań przemocowych. Dodatkowo, jak przyznają ankietowani przemoc tą stosowali głównie koledzy ze szkoły (64,29%). Kolejno 41,18% uczniów, iż w ich szkole występuje problem przemocy między uczniami. Większość uczniów deklaruje, iż samemu nie stosowało przemocy (85,29%). Natomiast osoby, które przyznają się do tego typu zachowań (14,71), zachowania przemocowe stosują głównie wobec kolegów ze szkoły (80,00%).

Problem uzależnień behawioralnych

Mieszkańcy gminy Kleszczewo doświadczają cyberprzemocy. Najczęściej wskazywano na następujące formy cyberprzemocy: „wyzywanie/wulgaryzmy stosowane wobec mojej osoby” (33,03 %), „wyłudzenie pieniędzy” (27,52 %), rzadziej natomiast: „włamania/kradzież kont” (22,94 %), a także „podszywanie się” (13,76 %). 83,49% mieszkańców przyznaje, że

codziennie korzysta z urządzeń elektronicznych takich jak komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier, czy też smart tv. Dodatkowo większość dorosłych ankietowanych przegląda Internet (poza pracą) w ciągu dnia od 1 do 3 godzin (36,89%), zaś 1,94% osób robi to dłużej niż 10 godzin dziennie. Jedynie 0,92% respondentów kilka razy grało na automatach lub w salonach gier. Większość osób nigdy nie korzystała z takich miejsc oraz nie obstawiała zakładów bukmacherskich. Mieszkańcy twierdzą również, że główną przyczyną uzależnień od takich rzeczy jak: Internet, telefon komórkowy, zakupy, gry komputerowe, czy też hazard jest nuda oraz brak innych alternatyw do spędzania czasu wolnego (74,31%), a także „ucieczka” od problemów osobistych (58,72%).

Badania pokazują, iż uczniowie nie wiedzą, czym są uzależnienia behawioralne (73,53%), a 28,12% ankietowanych korzysta z komputera i Internetu poza nauką 3-6 godzin dziennie. 35,29% uczniów przyznaje, że doświadczyli kiedykolwiek cyberprzemocy, a jedyne 5,88% stosowało cyberprzemoc wobec kogokolwiek. Głównym powodem skłaniających ankietowanych uczniów do korzystania z Internetu jest: słuchanie muzyki (84,37%), kontakt ze znajomymi (78,12%) social media (68,75%), czy też oglądanie filmów, seriali, programów i kanałów np. na YouTube (65,62%). 46,87% uczniów twierdzi, że są uzależnieni od telefonu komórkowego, gdyż trudno byłoby im funkcjonować bez niego. Dodatkowo zdecydowana większość uczniów twierdzi, że na ich komputerze nie ma zainstalowanej tzw. „blokady rodzicielskiej” (59,37%). Młodzi mieszkańcy w większości nie stosują żadnych diet (41,81%) ponieważ twierdzą, że mają odpowiednią wagę, jednak 35,29% osób przyznaje, że powinni schudnąć, a 11,76% powinno przytyć.

Problemy społeczne według pracowników instytucji pomocowych

Zdaniem przedstawicieli instytucji pomocowych z gminy Kleszczewo, problemem najbardziej widocznym na terenie wykonywania obowiązków służbowych jest alkoholizm (87,50%). Dodatkowo według osób ankietowanych, głównym powodem występowania problemów społecznych jest również alkoholizm (87,50%), jednak większość z nich (50,00%) przyznaje, iż spożycie alkoholu na przestrzeni ostatnich lat na terenie gminy jest stałe. Pracownicy instytucji pomocowych twierdzą, iż wśród mieszkańców gminy Kleszczewo problem uzależnień behawioralnych nie jest mocno widoczny (według 62,5% osób ten problem nie występuje). Jednak ankietowani, którzy spotkali się z takim problemem przyznają, że jest to najczęściej hazard oraz uzależnienie od komputera/Internetu.

Niepokojący jest fakt, iż według 75,00% respondentów osoby uzależnione od alkoholu, narkotyków, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych nie zwracają się do instytucji pomocowych z prośbą o pomoc. Według 75,00% ankietowanych sprzedawcy oraz właściciele punktów sprzedaży alkoholu, które znajdują się na terenie gminy stosują się do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Pracownicy instytucji pomocowych przyznają w większości, iż problem przemocy w rodzinie występuje na terenie gminy (87,50%), dodatkowo grupą, która najczęściej doświadcza przemocy, zdaniem ankietowanych są kobiety (85,71%) oraz nieletni (71,43%).

Rekomendacje

Celem diagnozy było przedstawienie wybranych problemów społecznych dotyczących Gminę Kleszczewo w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej oraz osób pracujących w punktach sprzedaży napojów alkoholowych. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego oraz przeprowadzonej analizy porównawczej, będącej podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie gminy, w tym jakości życia jej mieszkańców. Poniżej przedstawiono najważniejsze rekomendacje wypływające z przeprowadzonych badań.

Rekomendowane działania profilaktyczne:

Dzięki realizowanym programom profilaktycznym wiedza uczniów jest na wysokim poziomie, a skala uzależnień nie przybiera dużych rozmiarów. Pozytywne wyniki, mogą być konsekwencją inicjatyw edukacyjnych ze strony środowiska szkolnego, dlatego należy kontynuować tę działalność.

W kwestii spożywania alkoholu oraz substancji psychoaktywnych wśród nieletnich, należałoby prowadzić monitoring tego problemu oraz organizować spotkania edukacyjne zarówno z uczniami, jak i rodzicami na temat zagrożeń wynikających z tego typu uzależnień. W związku z tym zalecana jest dalsza realizacja kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, papierosów, narkotyków oraz dopalaczy, a także uzależnień behawioralnych.

W opinii młodzieży podejmowane działania profilaktyczne są dla nich ciekawe i chętnie w nich uczestniczą oraz jak widać spełniają zamierzony cel, dlatego warto dalej organizować warsztaty profilaktyczne z udziałem specjalistów oraz pogadanki z wychowawcami w szkole. W związku

z tym ważne jest także edukowanie pedagogów, wychowawców oraz nauczycieli, aby wyposażyć ich w umiejętności potrzebne do prowadzenia świadomej profilaktyki szeroko pojętych uzależnień.

Warto zwrócić się do instytucji zewnętrznych, których specjaliści mogą prowadzić szkolenia dla nauczycieli z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, nauki asertywności, aktualizacji systemu prawnego oraz sposobów na skuteczne przekazywanie odpowiedniej wiedzy dostosowanej do etapu rozwojowego uczniów. Ze względu na panującą sytuację epidemiologiczną szkolenia takie powinny odbywać się również online.

Aby zwiększyć skuteczność prowadzonych działań profilaktycznych zaleca się kontynuowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień, kontynuowanie organizacji szkoleń i kursów mających na celu podnoszenie kompetencji zatrudnionej kadry oraz zaangażowanie tych podmiotów w prowadzenie kampanii społecznych.

Profilaktyka uzależnień chemicznych powinna być prowadzona na kilku poziomach, aby spełniała swoją rolę.

Profilaktyka uniwersalna – są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój. Tutaj zaleca się:

- Kontynuację prowadzonych programów profilaktycznych ze względu na fakt, iż są one skuteczne i przynoszą zamierzone skutki.
- Wdrażanie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości dzieci i młodzieży, w szczególności wartości zdrowia, a także kształtowanie przekonań normatywnych i umiejętności psychospołecznych.
- Wspieranie prospołecznych działań młodzieży przez mentorów/tutorów, programów leaderskich i działań rówieśniczych z obszaru profilaktyki i promocji zdrowia.
- Utrzymywanie dobrych relacji z innymi niż rodzice kompetentnymi i troskliwymi osobami dorosłymi (np. dziadkami, nauczycielami, mentorami) jest jednym z ważnych czynników chroniących i wspierających prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży.

- Wykorzystywanie zainteresowań młodzieży i ich aktywności fizycznej do budowania alternatywnych, w stosunku do picia alkoholu i zażywania narkotyków, sposobów spędzania wolnego czasu i realizacji własnych zainteresowań - rekomenduje się, aby działania te miały formę warsztatów i spotkań z ekspertami, ponieważ jest to najbardziej lubiana i skuteczna forma profilaktyki dla tej grupy.
- Organizację kursów radzenia sobie ze stresem, usprawniania komunikacji interpersonalnej, radzenia sobie z negatywnymi emocjami.
- Wzmacnianie asertywnych zachowań, pewności siebie i samoakceptacji poprzez zajęcia z terapeutami zajęciowymi.
- Zorganizowanie kampanii informacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej w celu uświadomienia jak alkohol oraz narkotyki wpływają na organizm człowieka oraz funkcjonowanie społeczności, poprzez kampanie w social mediach.
- Rekomenduje się warsztaty dla dzieci i młodzieży na temat przemocy, agresji i konfliktów między uczniami, a także zmotywowanie ich do nauki szkolnej.
- Rekomenduje się edukację rodziny pod względem problemów uzależnień i zasięgnięcia pomocy w wypadku występowania przemocy.
- Edukacja może mieć formę kampanii społecznej oraz warsztatów i spotkań z ekspertami (w formie stacjonarnej lub online).
- Prowadzenie lokalnych kampanii i innych działań edukacyjnych, mających na celu podniesienie wiedzy społeczeństwa na temat szkodliwości i skutków przyjmowania substancji uzależniających.

Profilaktyka selektywna – ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka. Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Profilaktyka selektywna jest więc przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym. Rekomenduje się:

- Zapewnienie łatwego dostępu do źródeł informacji, przeznaczonych dla osób szukających wsparcia, dotkniętych problemem uzależnień i/lub przemocy.

- Specjalistycznym wsparciem powinni zostać objęci mieszkańcy oraz rodziny borykające się z problemem alkoholowym. Tym rodzinom powinny zostać zaproponowane warsztaty lub spotkania, podczas których mogliby uzyskać wsparcie i wzmacniać swój autorytet wychowawczy pod okiem psychologów.
- Przeprowadzenie kampanii informacyjnej o dostępnych formach pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym w gminie.
- Opracowanie lokalnej kampanii na rzecz zwiększenia świadomości oraz odpowiedzialności sprzedawców alkoholu i uwrażliwienia ich na szkodliwość sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim.

Profilaktyka wskazująca – ukierunkowana na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka, demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniających kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych. Zaleca się:

- Zwiększenie dostępności do placówek leczniczych dla osób uzależnionych od alkoholu, wspieranie działań rehabilitacyjnych i grup wsparcia - stworzenie możliwości resocjalizacji osób uzależnionych.
- Zalecane jest, aby poza uczestnictwem w psychoterapii osoby uzależnione korzystały również z oferty ruchów samopomocowych.
- Zwiększanie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu lub zwiększanie dostępu do istniejących form wsparcia.
- Wspieranie działalności środowisk abstynenckich.
- Zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym.
- Zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doznających przemocy domowej, w szczególności z problemem alkoholowym.
- Wzmocnienie integracji społeczności lokalnych na rzecz wspierania rodzin borykających się z różnymi problemami społecznymi, w tym zagrożenia przemocą, alkoholizmem, narkomanią.

- Wyrównywanie szans może zostać przeprowadzone w różnorodny sposób, m.in. opracowanie programów profilaktycznych przeciwdziałających problemom społecznym w rodzinach, wspieranie i rozwój poradnictwa rodzinnego lub wspieranie rodzin i form zastępczych w opiece nad dzieckiem. Działanie to znajduje uzasadnienie w fakcie, iż to rodzina jest podstawową komórką społeczną i to od jej kondycji zależy rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży.

3. Ocena zdolności realizacji usług społecznych

Zgodnie z nowelizacją ustawy o pomocy społecznej, Strategia zawiera również określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Należy zwrócić uwagę, że podmiotami ekonomii społecznej (art. 2 pkt 5 ustawy o ekonomii społecznej) są:

- 1) spółdzielnie socjalne,
- 2) warsztat terapii zajęciowej i zakład aktywności zawodowej,
- 3) centra integracji społecznej i kluby integracji społecznej,
- 4) spółdzielnie pracy, w tym spółdzielnie inwalidów i spółdzielnie niewidomych, oraz spółdzielnie produkcji rolnej,
- 5) organizacje pozarządowe⁴,
- 6) podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1, 2 lub 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – to znaczy:
  - osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego,

---

⁴ Organizacje pozarządowe o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych

- stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
- spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Z kolei usługi społecznych wymienione w ustawie o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, to:

- 1) polityka prorodzinnej,
- 2) wspieranie rodziny,
- 3) system pieczy zastępczej,
- 4) pomoc społeczna,
- 5) promocja i ochrona zdrowia,
- 6) wspieranie osób niepełnosprawnych,
- 7) edukacja publiczna,
- 8) przeciwdziałanie bezrobociu,
- 9) kultura,
- 10) kultura fizyczna i turystyka,
- 11) pobudzanie aktywności obywatelskiej,
- 12) mieszkalnictwo,
- 13) ochrona środowiska,
- 14) reintegracja zawodowa i społeczna.

Wobec powyższego, wskazać należy że na terenie Gminy Kleszczewo funkcjonują następujące podmioty ekonomii społecznej:

- Stowarzyszenie „POMAGAM”;
- Klub sportowy K.S. „Clescevia”;

- Stowarzyszenie Rozwoju Oświaty Oraz Upowszechniania Kultury Na Wsi;
- Stowarzyszenie Teraz Tulce;
- Stowarzyszenie Razem dla Gowarzewa.

Wymienione powyżej podmioty wykonują usługi społeczne z zakresu: wspierania rodziny, pomocy społecznej, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzenia aktywności obywatelskiej. Dotychczasowa ich działalność stanowi istotne wsparcie w realizacji wskazanych usług przez Gminę Kleszczewo. Wskazane podmioty są dobrze przygotowane do realizacji wymienionych usług społecznych, posiadają odpowiednie zasoby, przede wszystkim kadrowe oraz sprzętowe. W konsekwencji należy pozytywnie ocenić ich zdolność do dalszej realizacji wykonywanych zadań, stanowiących wymienione usługi społeczne.

Jednocześnie, mając na względzie fakt, iż w Gminie Kleszczewo nie zostało utworzone centrum usług społecznych, należy zaznaczyć, że wykonawcą usług społecznych jest przede wszystkim Ośrodek Pomocy Społecznej w Kleszczewie.

VI. ANALIZA SWOT ORAZ DANE PROSPEKTYWNE

1. Analiza SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza. Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths),
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses),
3. zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities),
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

**POMOC SPOŁECZNA, PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ,
POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM I OSOBOM STARSZYM**

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- dobre funkcjonowanie Ośrodka Pomocy Społecznej - skoordynowany system pomocy i wsparcia osobom i rodzinom potrzebującym pomocy - zaangażowanie w pracę pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej - duża wiedza pracowników Ośrodka, chęć nabywania nowych kwalifikacji oraz doświadczenia, nowej i szerszej wiedzy, aby jeszcze skuteczniej pomagać i wspierać - mobilność i elastyczność pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej - praca Asystenta Rodziny na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych - dobra współpraca z innymi jednostkami działającymi na terenie Gminy - aktywna współpraca z instytucjami z sektora pozarządowego - dobra współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie - dobra współpraca z Punktem Konsultacyjnym dla osób uzależnionych i współuzależnionych	- brak wystarczającej ilości środków finansowych, które umożliwiły odbywanie większej ilości szkoleń pracownikom Ośrodka - duże obciążenie zawodowe pracowników pomocy społecznej (bardzo duża ilość problemów klientów) - często zmieniające się przepisy prawne, dużo dokumentacji, a za mało czasu na pracę socjalną - brak możliwości skorzystania przez pracowników z superwizji bądź sesji terapeutycznych - brak zakładów pracy, które umożliwiałyby zatrudnienie, a co za tym idzie zmniejszenie bezrobocia - brak instytucji wspierających działanie systemu pomocy społecznej takich jak dzienny dom pomocy społecznej, mieszkania chronione - niska wiedza i świadomość ludzi na temat pomocy społecznej - pojawiające się nowe zadania ustawowe, problemy i kwestie społeczne związane z pracą pracowników, - brak wystarczających środków finansowych na realizację zadań Pomocowych

- akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz poprawy sytuacji rodzin z problemami - dobra współpraca przy realizacji działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej – Zespół Interdyscyplinarny - dostrzeganie problemów osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym	- istniejące bariery architektoniczne - wykluczenie społeczne, samotność - niska aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych, brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych - ograniczona oferta w zakresie organizacji czasu wolnego - utrzymujące się niekorzystne trendy demograficzne, skutkujące starzeniem się społeczeństwa
SZANSE	ZAGROŻENIA
- malejąca ogólna liczba rodzin i osób korzystających z pomocy OPS - tworzenie innowacyjnych programów mających na celu wsparcie samorządów - możliwość dofinansowania ze środków UE - dalsze systematyczne umacnianie rodziny, motywowanie do właściwej egzystencji i funkcjonowania rodziny w środowisku - likwidowanie barier architektonicznych - zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych oraz opiekuńczych - realizacja projektów, spotkań integracyjnych, angażujących osoby starsze i niepełnosprawne w życie społeczne - organizowanie grup wsparcia dla seniorów, wolontariatu (m.in. pomoc w czynnościach dnia codziennego)	- niedostateczne promowanie pozytywnego wizerunku rodzin wielopokoleniowych przez media i środowisko lokalne - słaba kondycja finansowa mieszkańców - stereotypowe myślenie na temat pomocy społecznej oraz uzależnienie klientów od systemu pomocy społecznej - powiększanie się dysfunkcji rodzinnych - występowanie dysfunkcji społecznych w zakresie uzależnienia i przemocy domowej - narastające problemy agresji wśród młodzieży - kryzys rodziny (rodziny rozbite, samotne macierzyństwo) - pogarszający się stan zdrowia społeczeństwa - niski poziom włączenia społecznego osób starszych i niepełnosprawnych

PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - dostęp do stałych środków finansowych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych - działalność Punktu Konsultacyjnego ds. uzależnień i przemocy – zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej rodzinom dotkniętym problemami uzależnień - prowadzenie działań w obszarze profilaktyki uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem działalności profilaktycznej wśród dzieci szkolnych i młodzieży - pedagodzy i psychologowie zatrudnieni w szkołach, - zaangażowanie placówek oświatowych w działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjne w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży - podejmowanie działań profilaktycznych przy udziale instytucji zajmujących się zapobieganiem uzależnieniom z placówkami odwykowymi - prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	- nauczyciele nie posiadają dostatecznego przeszkolenia w zakresie niektórych programów profilaktycznych - brak psychologów w szkołach do rozwiązywania wszystkich problemów – mała ilość godzin - brak komunikacji i ciągłości opieki – wsparcia po leczeniu odwykowym, - utrudniony dostęp do korzystania z usług specjalistów ze względu na miejsce zamieszkania, - brak placówki Wsparcia Dziennego w formie Specjalistycznej - słabo rozwinięty wolontariat w ramach pracy z dziećmi na terenach wiejskich - brak możliwości dojazdów dla chętnych uczestników w zajęciach dodatkowych z terenu gminy - niedostateczne działania profilaktyczno-korekcyjne dla osób dorosłych - brak grup samopomocowych (AA, AI - anon, DDA)

SZANSE	ZAGROŻENIA
- zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach - wzmożony monitoring sprzedaży alkoholu i papierosów - zwiększanie świadomości rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych na temat uzależnień poprzez uczestnictwo w prelekcjach, szkoleniach, spotkaniach profilaktycznych - zwiększanie świadomości wśród dzieci i młodzieży na temat zagrożeń uzależnieniami poprzez realizację programów, warsztatów profilaktycznych w szkołach - intensyfikacja działań informacyjnych w celu poszerzania wiedzy mieszkańców na temat instytucji pomocowych na terenie gminy dla osób uzależnionych i ich rodzin - szanse na zdobycie środków pomocowych unijnych i rządowych. - zmieniające się przepisy korzystnie wpływające na lokalizację i ilość punktów sprzedaży alkoholu oraz zakaz spożywanie w miejscu publicznym	- niska świadomość społeczności lokalnej dotycząca objawów nadużywania narkotyków, dopalaczy, anaboliów, - brak pozytywnych wzorców w rodzinie - brak reakcji społeczeństwa oraz przyzwolenie na przejawy demoralizacji dzieci i młodzieży - brak organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień - wzrost liczby osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych

EDUKACJA PUBLICZNA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- dobrze przygotowana kadra, gotowa do podnoszenia kwalifikacji - dobra baza materialna placówek oświatowych z dostępem do Internetu - cykliczna organizacja plenerowych imprez kulturalnych - sprawnie działający Gminny Ośrodek Kultury i Sportu - imprezy organizowane cyklicznie i doraźnie - możliwość tworzenia klas integracyjnych - dobra współpraca pomiędzy instytucjami oświatowo-społecznymi,	- słabo rozwinięty wolontariat młodzieżowy - brak możliwości dojazdu osób dorosłych i dzieci na uroczystości i imprezy (brak środków komunikacji publicznej) - brak spotkań edukacyjnych dla osób starszych dotyczących specyfiki potrzeb sposobów realizacji związanych z wiekiem - niewystarczający dostęp do psychologa - ograniczona dostępność placówek oświatowych w godzinach popołudniowych - ograniczona oferta rekreacyjna dla młodzieży
SZANSE	ZAGROŻENIA
- prowadzenie działań mających na celu podnoszenie poziomu nauczania (szkolenia kadry pedagogicznej, doposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne i edukacyjne) - dostosowanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego - pozyskiwanie środków na edukację dla dorosłych, na przekwalifikowania z funduszy pomocowych	- niż demograficzny - niska świadomość edukacyjna większości społeczeństwa gminy, - niechęć do kontynuacji nauki po ukończeniu szkoły średniej

2. Dane prospektywne (określenie podstaw wizji Strategii)

W przeprowadzonych ankietach reprezentanci społeczności lokalnej określili w sposób szczegółowy oczekiwania realizacyjne w zakresie poszczególnych obszarów.

POMOC SPOŁECZNA

- Zwiększenie liczebności kadry, z uwzględnieniem pojawiających się potrzeb, zapewniające skuteczność podejmowanych inicjatyw.
- Zapewnienie pracownikom dostępu do kursów z zakresu nowoczesnych technik walki z patologiami społecznymi.
- Upowszechnianie informacji o prawach, możliwościach, a także oferowanych formach pomocy dedykowanych osobom niepełnosprawnym.
- Znoszenie barier architektonicznych na terenie Gminy.
- Ułatwienie dostępu osób niepełnosprawnych do usług opieki medycznej, zabiegów rehabilitacyjnych.
- Systematyczne prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych, których celem jest zwiększenie świadomości dotyczącej różnych form przemocy.
- Zwalczanie przemocy domowej, przez zaspokojenie jej podstawowych potrzeb (udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, świadczenia rodzinne, świadczenie pracy socjalnej).
- Realizacja procesu szybkiej interwencji kryzysowej w sytuacji wystąpienia problemu przemocy domowej.
- Systematyczne kierowanie sprawców przemocy do programów pomocowych.
- Przygotowanie oferty wsparcia i działań pozwalających na rozwijanie społecznej świadomości dotyczącej problemu przemocy, alkoholizmu i innych patologii społecznych.

PROFILAKTYKA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

- Rozwój systemu pracy socjalnej, przez podejmowanie wspólnych inicjatyw między poszczególnymi instytucjami i podmiotami, na rzecz przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu.
- Przygotowanie i poprawa form pracy z uzależnionymi, w celu zwiększenia stopnia motywacji do podjęcia leczenia odwykowego.
- Budowanie warunków umożliwiających zmianę zachowań mieszkańców Gminy wobec uzależnień.
- Przygotowanie i realizacja szkolnych programów profilaktycznych, służące zmianie postaw i zachowań dzieci i młodzieży wobec uzależnień.
- Promocja zdrowego stylu życia.

EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA, SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

- Określenie i zbadanie zainteresowań oraz potrzeb zgłaszanych przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.
- Poszerzenie oferty sektora organizacji pozarządowych, klubów sportowych, bibliotek oraz ośrodków kultury, dostosowanej do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Pozyskiwanie środków finansowych na przygotowanie projektów związanych z potrzebami osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Opracowanie i wdrożenie kompleksowych projektów dotyczących udziału osób starszych w życiu społecznym.
- Zwiększenie ilości bezpłatnych imprez okolicznościowych i świątecznych z udziałem osób starszych.

VII. CELE GŁÓWNE STRATEGII, CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZACJA

1. Cele główne strategii.

W niniejszej Strategii wizję sformułowano w następujący sposób:

Gmina Kleszczewo jako miejsce przyjazne i otwarte dla mieszkańców, które:

- zapewnia profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązuje problemy socjalne oraz bytowe mieszkańców, wspiera osoby potrzebujące pomocy;
- prowadzi aktywną i efektywną politykę prozdrowotną;
- gwarantuje nowoczesną edukację, niezależną od wieku czy niepełnosprawności;
- umożliwiała i sprzyja integracji społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Wobec przedstawionej wizji, jak również mając na względzie przedstawioną Diagnozę, a także kontynuację części dotychczasowych działań, cel główny niniejszej Strategii należy sformułować w następujący sposób:

**Gmina Kleszczewo – bezpieczna, przyjazna i otwarta dla mieszkańców,
zapewniająca wysoki standard życia.**

Mając na względzie zasadność zapewnienia ciągłości działań oraz spójności prowadzonej polityki, zwłaszcza w obszarze społecznym, zdecydowano o podtrzymaniu dotychczas wytyczonych kierunków strategicznych (nieznacznie zmodyfikowanych), z uwzględnieniem bieżących zmian. W konsekwencji określono następujące Cele Strategiczne:

- I. Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych.**
- II. Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.**
- III. Świadome, aktywne i zdrowe społeczeństwo.**

2. Cele operacyjne i ich realizacja

<u>Cel Strategiczny nr I</u> <u>Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem</u> <u>rodzin dysfunkcyjnych</u>		
<u>Cele operacyjne</u>	<u>Kierunki działania:</u>	<u>Wykonawcy – realizacja:</u>
1. Usprawnienie systemu zapobiegania kryzysom w rodzinie i wspierania rodzin	– Kontynuacja i doskonalenie programu przeciwdziałania przemocy domowej – Poszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego dla rodzin – Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami Gminy zajmującymi się polityką społeczną i socjalną	Za realizację wszystkich działań odpowiadają: 1. Wójt 2. OPS 3. Zespół Interdyscyplinarny
2. Wspieranie rodzin w funkcjach wychowawczych – rozszerzenie oferty placówek opiekuńczo-wychowawczych	– Wspieranie osób i rodzin w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych i problemu przemocy domowej – Dostosowanie (oraz poszerzenie) oferty zajęć dla dzieci i młodzieży	
3. Zapobieganie i zwalczanie przemocy domowej	– Edukacja rodziców i dzieci w zakresie przeciwdziałania agresji – Poszerzenie oferty poradnictwa rodzinnego i psychologicznego	

4. Wspieranie rodzin wielodzietnych	– Organizowanie zajęć pozalekcyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży – Praca socjalna i wsparcie finansowe rodzin wielodzietnych – Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem, a w szczególności zapewnienie odzieży i artykułów szkolnych	
5. Wspieranie dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem.	– Organizowanie kształcenia dla dzieci szczególnie zdolnych z rodzin ubogich – Opracowanie programu zajęć dodatkowych dla dzieci szczególnie zdolnych – Wdrażanie programów terapeutycznych służących rozwojowi rodziny – Tworzenie świetlic i klubów młodzieżowych realizujących programy terapeutyczne	
6. Edukacja środowisk zaangażowanych w pomoc i integrację społeczną	– Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się pomocą i integracją społeczną – Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry specjalistów do pracy z rodziną i dziećmi – Szybsza i skuteczniejsza interwencja	

	w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych	
<u>Finansowanie</u> – źródła własne oraz ew. środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania		
<u>Wskaźniki oceny realizacji Strategii:</u>		
– Zwiększenie oferty poradnictwa specjalistycznego; – Liczba przeprowadzonych szkoleń/zajęć dla rodziców i dzieci w zakresie przeciwdziałania agresji; – Liczba/ilość zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży; – Liczba zawiązanych grup wsparcia dla rodzin (ew. ilość spotkań w ramach istniejących grup wsparcia); – Liczba dzieci, którym zorganizowano wypoczynek; – Liczba zajęć doksztalających dla dzieci (ew. ilość godzin zajęć); – Liczba świetlic/klubów młodzieżowych; – Liczba szkoleń dla pracowników pomocy społecznej;		
<u>Cel Strategiczny nr II</u>		
<u>Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym</u>		
<u>Cele operacyjne”</u>	<u>Kierunki działania:</u>	<u>Wykonawcy – realizacja:</u>
1. Aktywizacja osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób długotrwale bezrobotnych	– Szkolenia i warsztaty aktywizujące osoby bezrobotne, przy ścisłej współpracy z instytucjami rynku pracy – Współpraca i wspólne działania instytucji wspierających osoby bezrobotne. – Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych	Za realizację wszystkich działań odpowiadają:

	– Minimalizowanie skutków długotrwałego bezrobocia – Przyznanie świadczeń finansowych oraz świadczeń w naturze	1. Wójt 2. OPS
2. Aktywizacja osób niepełnosprawnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym	– Organizowanie imprez rekreacyjno-integrujących dla mieszkańców gminy – Organizacja zajęć i warsztatów dla osób niepełnosprawnych	
3. Aktywizacja i pomoc seniorom	– Organizowanie imprez rekreacyjno-integrujących dla mieszkańców gminy – Organizacja zajęć i szkoleń dla seniorów – Rozszerzenie usług opiekuńczych dla seniorów	
4. Wsparcie osób ubogich	– Rozszerzenie programu dożywiania dzieci i młodzieży – Praca socjalna z rodzinami dotkniętymi i zagrożonymi ubóstwem – Organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego – Wsparcie osób ubogich w zakresie mieszkalnictwa socjalnego – utworzenie spółdzielni socjalnej	
5. Przeciwdziałaniu zjawisku dziedziczenia bezrobocia w rodzinach objętych pomocą społeczną	– Opracowanie i wdrożenie programów wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin,	

	w których występuje długotrwałe bezrobocie - Tworzenie i realizacja programów aktywizacji młodzieży zagrożonej dziedziczeniem bezrobocia	
6. Zminimalizowanie zjawisk patologii społecznych	- Rozszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego, psychologicznego, prawnego, terapeutycznego - Podwyższenie świadomości rodziców i dzieci na temat skutków alkoholizmu i narkomanii - Zaostrzenie kontroli w punktach sprzedaży alkoholu - Prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i dorosłych - Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych - Kontynuacja i realizacja programów profilaktycznych	
<u>Finansowanie</u> – źródła własne oraz ew. środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania		
<u>Wskaźniki oceny realizacji Strategii:</u> - Liczba przeprowadzonych szkoleń/zajęć dla osób bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz seniorów; - Liczba przydzielonych lokali socjalnych;		

- Ilość przyznanych świadczeń socjalnych (wraz z kwotą);
- Ilość wydanych dzieciom posiłków w ramach programu dożywiania;
- Liczba dzieci, którym zorganizowano wypoczynek letni i/lub zimowy;
- Liczba imprez/wydarzeń rekreacyjno-integrujących zorganizowanych w Gminie;
- Liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży alkoholu.

Cel Strategiczny nr III
Świadome, aktywne i zdrowe społeczeństwo

<u>Cele operacyjne</u>	<u>Kierunki działania:</u>	<u>Wykonawcy – realizacja:</u>
1. Promocja idei wolontariatu, jako wsparcie dla systemu pomocy społecznej	- Tworzenie oraz projektów i programów promujących i wzmacniających wolontariat - Pobudzanie oddolnych inicjatyw	Za realizację wszystkich działań odpowiadają: 1. Wójt 2. OPS 3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2. Promocja społeczeństwa obywatelskiego	- Organizacja różnego rodzaju imprez integracyjnych - Poszerzenie oferty życia społeczno-kulturalnego w gminie	
3. Rozwój inicjatyw aktywizujących życie lokalnej społeczności	- Wspieranie istniejących oraz nowopowstających organizacji społecznych pozarządowych - Promowanie osób starszych oraz niepełnosprawnych, jako pełnowartościowych członków społeczeństwa - Pozyskiwanie lokalnych liderów działających na rzecz rozwoju lokalnej społeczności	

4. Wsparcie i aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i długotrwale chorujących	– Likwidacja barier architektonicznych – Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych – Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób chorych oraz niepełnosprawnych – Szkolenie opiekunów osób starszych, chorych, niepełnosprawnych – Pomoc w organizowaniu sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych	
5. Ograniczanie zjawisk uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem problemu alkoholizmu	– Wdrażanie programów profilaktycznych – Zintensyfikowanie działań profilaktycznych i kontynuacja programów profilaktycznych i kampanii społecznych	
6. Upowszechnianie kultury zdrowego stylu życia.	– Prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i dorosłych – Promocja modelu zdrowego stylu życia – Organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych – Monitorowanie problemu otyłości oraz wad postawy u dzieci i młodzieży – Systematyczne prowadzenie profilaktyki zdrowotnej (m.in. w zakresie wykrywania chorób nowotworowych,	

	realizacji obowiązku szczepień)	
7. Wzrost wiedzy i świadomości ekologicznej.	– Wdrażanie projektów i programów promujących ekologiczny styl życia	
<u>Finansowanie</u> – źródła własne oraz ew. środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania		
<u>Wskaźniki oceny realizacji Strategii:</u> – Liczba imprez/wydarzeń rekreacyjno-integrujących zorganizowanych w Gminie; – Poziom bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych; – Liczba przeprowadzonych prac adaptacyjnych, celem likwidacji barier architektonicznych; – Liczba stworzonych kampanii edukacyjnych dot. problematyki szkodliwości alkoholu; – Liczba zapewnionych usług opiekuńczych; – Skala dostępności do lekarzy-specjalistów na terenie Gminy; – Skala dostępności do usług rehabilitacyjnych na terenie Gminy.		

VIII. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ

Przewidywane efekty działań podjętych w ramach realizacji Strategii obejmują przede wszystkim:

- wzrost aktywności mieszkańców (zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej);
- wzrost aktywności instytucji pomocowych, powiązany z wzrostem zaufania do tychże instytucji;
- zmniejszenie ilości oraz ogólnej skali problemów społecznych.

Prognozowane zmiany Gmina osiągnie poprzez współpracę wszystkich osób, stowarzyszeń oraz instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej.

Szczegółową prognozę zmian zawiera poniższa tabela.

<u>Problem społeczny</u>	<u>Prognoza zmian</u>
Bezrobocie	– spadek liczby osób bezrobotnych, – aktywizacja osób bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym, – zwiększenie szans osób bezrobotnych na znalezienie zatrudnienia poprzez odpowiednie dostosowanie ich kwalifikacji do wymagań rynku pracy, – wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie,
Niepełnosprawność	– poprawa jakości i dostępności podstawowej opieki zdrowotnej. – powstawanie kolejnych organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych, – podniesienie jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych i psychologicznych w miejscach publicznych, – wzrost zaangażowania osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe, – zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,

Uzależnienia	– zmniejszenie liczby osób dotkniętych uzależnieniami, – łagodzenie skutków społecznych i zawodowych alkoholizmu, – rozwój sieci wspierającej osoby uzależnione i ich rodziny.
Ubóstwo	– poprawę warunków życia mieszkańców, – zapewnienie odpowiednich warunków bytowych osobom i rodzinom potrzebującym,
Przemoc domowa	– zmniejszenie zjawiska przemocy domowej poprzez budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy, – zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy psychologicznej dla rodzin dotkniętych przemocą, – ochrona ofiar przemocy, – prowadzenie specjalistycznych terapii dla sprawców przemocy, – rozwój społecznej świadomości na temat zjawiska przemocy domowej.
Osoby starsze	– poprawa jakości i dostępności podstawowej opieki zdrowotnej. – wzrost aktywności osób starszych poprzez zapewnienie im dostępu do rekreacji, kultury i wypoczynku, – powstawanie środowiskowych form opieki dla osób starszych, w tym tworzenie mieszkań chronionych,

IX. SYSTEM ZARZĄDZANIA I AKTUALIZACJI STRATEGII.

Istotnym wymogiem stawianym wszystkim dokumentom strategicznym jest wewnętrzny system zarządzania realizacją, określający organizację, zasady i sposoby wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Nie stworzenie tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”.

PODMIOTY ZARZADZAJĄCE REALIZACJĄ STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kleszczewo zawiera cele i zadania, które stanowią wyzwanie dla społeczności lokalnej oraz gminnych instytucji publicznych i niepublicznych działających w sferze polityki społecznej. W związku z tym wdrażanie Strategii wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami, a efektywność procesu będzie zależała w głównej mierze od podmiotów zarządzających realizacją:

- a) Wójt – wykonuje uchwały Rady Gminy i budżet Gminy przy pomocy Urzędu Gminy; odpowiedzialny za bieżące wdrażanie strategii;
- b) Rada – organ stanowiący; uchwała budżet; pełni nadzór nad realizacją strategii;
- c) Ośrodek Pomocy Społecznej – jednostka pomocnicza, odpowiedzialna za nadzór nad prawidłową realizacją Strategii, jak również monitoring.

RAMY FINANSOWE STRATEGII

Głównym instrumentem finansowym służącym realizacji zadań gminy jest jej budżet, gwarantujący samodzielność finansową samorządu, uchwalany w formie uchwały budżetowej na dany rok budżetowy, stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy. Możliwość realizacji zadań jest uwarunkowana w głównej mierze zakresem i charakterem dochodów budżetowych.

Polityka społeczna, zapobieganie ubożeniu społeczeństwa, przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz przedsięwzięcia w zakresie rozwiązywania problemów społecznych obejmują jedną z ważniejszych sfer działania społecznego. Wśród zadań publicznych gminy obszar ten zajmuje priorytetowe miejsce, co dotychczas

gwarantowało możliwość pozyskania środków na realizację zadań z zakresu polityki i pomocy społecznej. Kierunki kształtowania polityki społecznej na najbliższe lata nie przewidują zasadniczych zmian w finansowaniu działań osłonowych o charakterze socjalnym, co pozwala mieć gwarancję częściowego ich finansowania z budżetu państwa.

Nie bez znaczenia w całokształcie finansowania działań niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kleszczewo może być udział funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych źródeł zewnętrznych.

Największy udział w realizacji działań strategicznych przypada jednak funduszom samorządu gminnego, wzmocnionym potencjałem sponsorów, przedsiębiorców i innych podmiotów gospodarczych oraz osób fizycznych. Środki finansowe niezbędne do wdrażania działań strategii mogą pochodzić ze środków na ustawową realizację zadań publicznych, statutową działalność instytucji i organizacji (np. organizacji pozarządowych) lub grantów pozyskanych na realizację konkretnych programów lub projektów.

Koszt realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kleszczewo wynika ze środków finansowych, przewidzianych w uchwale budżetowej na każdy rok realizacji Strategii. Wszelkie zmiany w budżecie (uchwale budżetowej) niezbędnym do osiągnięcia celów niniejszej Strategii corocznie podlegają zatwierdzeniu przez Radę Gminy w trybie przewidzianym dla uchwalania budżetu gminy.

INSTRUMENTY REALIZACJI STRATEGII

Wśród szeregu instrumentów służących realizacji Strategii, należy wymienić instrumenty finansowe, administracyjno-prawne, z zakresu promocji i marketingu, monitoringu, a także narzędzia służące aktualizacji strategii.

Wdrażając Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, Gmina Kleszczewo będzie musiała oprzeć się o dostępne programy pomocowe, a także prowadzić racjonalną współpracę finansową z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi oraz sektorem przedsiębiorców. W tym sensie niezmiernie ważna będzie akcja informacyjno-promocyjna na temat Strategii i procesów integracji społecznej, wykorzystująca Internet (głównie BIP), prasę lokalną, a także promocję i reklamę bezpośrednią (na przykład zapraszanie do udziału w przedsięwzięciach samorządowych podmiotów mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zadań).

MONITORING I OCENA WDRAŻANIA STRATEGII

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kleszczewo, a także jego ocenę i zmianę (tam, gdzie jest to konieczne). Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągnięcia.

Niniejsza Strategia, po jej uchwaleniu przez Radę Gminy, zostanie opublikowana i udostępniona na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Kleszczewo.

Głównym Koordynatorem i Realizatorem niniejszej Strategii jest Ośrodek Pomocy Społecznej, reprezentowany przez Kierownika OPS. Jednocześnie, wskazać należy, że Kierownik OPS wskazuje Koordynatorów Wspierających, jako osoby/podmioty wspierające realizację poszczególnych Celów (bądź Kierunków działania) niniejszej Strategii. Osoby te, jeżeli nie podlegają służbowo Kierownikowi OPS, są przydzielane/delegowane do wskazanych zadań na polecenie Wójta (na wniosek Kierownika).

Podstawowymi realizatorami Strategii, poza OPS, są:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Gminny Ośrodek Kultury i Sportu;
- Pedagodzy szkolni;
- Szkoły i przedszkola;
- Urząd Gminy;
- Sołtysi.

Ponadto, partnerami współrealizującymi Strategię mogą być m.in.: organizacje pozarządowe realizujące zadania spójne z Celami Strategii, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, poradnie zdrowia psychicznego, Komenda Powiatowa Policji, Powiatowy Urząd Pracy.

Stosownie do zapisów strategii, w miarę potrzeby aktualizuje się istniejące lub proponuje kolejne programy lub projekty z zakresu pomocy społecznej, przedkładając stosowne propozycje Radzie Gminy. Istniejące i przyszłe programy pomocy społecznej oraz

zawarte w nich projekty realizuje się z uwzględnieniem wizji i misji oraz celów (kierunków działania) ustalonych w niniejszej Strategii.

Do 30 stycznia każdego roku na ręce Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej Koordynatorzy Wspierający składają sprawozdanie za poprzedni rok z realizowanych zadań, z uwzględnieniem właściwych programów i projektów pomocy społecznej i oceną stopnia osiągnięcia celów nakreślonych w strategii. Całościowy raport Kierownik OPS przedkłada Wójtowi do końca pierwszego kwartału każdego roku za rok poprzedzający.

AKTUALIZACJA STRATEGII

Przegląd aktualizacyjny to cykl prac analogicznych do procesu tworzenia gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, poprzedzonych analizą zmian następujących w otoczeniu społeczno-gospodarczym (np. nowe uregulowania prawne, nowe możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków pomocowych) oraz oceną postępów w realizacji Strategii, w tym poziomu zadowolenia lokalnej społeczności z podjętych działań w sferze polityki społecznej. Następnie na warsztatach z realizatorami Strategii, na podstawie zebranych materiałów (dane statystyczne, ankiety, sondaże opinii publicznej) i wyników monitoringu Strategii, zostaną opracowane poszczególne elementy strategii, które wymagają aktualizacji, a także dokonana zostanie weryfikacja poszczególnych celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań realizacyjnych.

Uzasadnienie
DO UCHWAŁY Nr LVIII/492/2023
RADY GMINY KLESZCZEWO
z dnia 25 października 2023 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kleszczewo na lata 2023-2028.

Gmina Kleszczewo posiadała Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2021.

Zgodnie z art. 16b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej konieczne jest przygotowanie nowej strategii.

Jest to w myśl art. 17 ust. 1 pkt 1 cytowanej ustawy zadanie obowiązkowe gminy.

Zatem przedkłada się Radzie Gminy Kleszczewo projekt Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023-2028.

Przewodniczący Rady Gminy

Marek Maciejewski